

Η σιωπή του ανθρώπινου λόγου μέσα στην πολύβουη κοινωνία

/ [Γνώμες](#)

- **Πρωτοπρ. Ιωάννου Γκιάφη**
Πολιτικού Επιστήμονος-Θεολόγου
Προϊσταμένου Ι. Ν. Αγίου Χριστοφόρου Αγρινίου

“Εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοὶ κακά.” Μια αρκετά εύστοχη υπόθεση πραγματοποιεί ο αρχαίος κωμικός ποιητής Μένανδρος η οποία εφαρμόζεται πλήρως στην καθημερινότητα. “Εάν κάποιος δεν συγκρατεί τη γλώσσα του, μπορεί να του συμβούν συμφορές.” Πολλές φορές η πολυλογία, η φλυαρία και γενικότερα η κακή χρήση του λόγου δύναται να προκαλέσουν αρκετές ζημιές στις ανθρώπινες σχέσεις. Αντίθετα ο λιτός και ειλικρινής λόγος μπορεί να καταστεί ευεργετικός

στις ψυχές των ανθρώπων. Πόσο μάλλον η σιωπή σε κρίσιμες καταστάσεις! Είναι προτιμότερο κάποιος να σωμαίνει παρά να ομιλεί άσκοπα προκαλώντας τον θυμό και τη διαμάχη των άλλων. Πόσες συζητήσεις δεν κατέληξαν σε τραγωδίες; Πόσες συνομιλίες δεν οδηγήθηκαν ακόμη και σε εγκλήματα; Επομένως ο λόγος έχει θετικά αποτελέσματα, όταν είναι μετρημένη η ρήση του.

Ίσως όμως γεννηθεί ο προβληματισμός τι σχέση υφίσταται μεταξύ του λόγου και της σιωπής με την εορτή του Γενεσίου του αγίου Ιωάννου του Προδρόμου(24 Ιουνίου). Μελετώντας το ιστορικό μέρος της συλλήψεως και της γεννήσεώς του, πληροφορούμαστε ότι Άγγελος Κυρίου ειδοποίησε τον πατέρα του, τον Ζαχαρία, για τον ερχομό του μονάκριβου υιού του. “Η γυνή σου Έλισάβετ γεννήσει υιόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην”(Λουκ.α',13). Προχώρησε και σε μια προαναγγελία της ζωής του με αποκορύφωμα το έργο της μετανοίας που θα επιτελούσε στον κόσμο, αφού “πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν”(Λουκ. α', 16). Ακόμη του προείπε ότι ο υιός του θα προετοιμάσει τον κόσμο για την υποδοχή του Μεσσία Χριστού.

Ακούγοντας όμως αυτά ο Ζαχαρίας απόρησε το πώς θα συμβούν και ζήτησε κάποιο σημάδι περί των μελλόντων. Συγχρόνως δυσπίστησε ως προς την πραγμάτωσή τους διότι η γυναίκα του, η Ελισάβετ, ήταν περασμένης ηλικίας και δεν μπορούσε να τεκνοποιήσει. Τότε ο αρχάγγελος Γαβριήλ, όπως αποκαλύπτεται στη συνέχεια, ως “σημείο” του δίδει την αφωνία του μέχρι τη γέννηση και περιτομή του τέκνου του. Επειδή δεν το πίστεψε, τον κατέστησε βουβό έως την ημέρα που θα ελάμβανε το όνομά του. Γι’ αυτό και ο Ιερός Χρυσόστομος θα υπογραμμίσει για τον Ζαχαρία: “η γλώσσα του διακόνησε με το λόγο την απιστία και αυτή δέχεται την τιμωρία της απιστίας.” Άρα η σιωπή έρχεται ως συνέπεια της δυσπιστίας ως προς τα μελλούμενα.

Στη συνέχεια ο ιερός ευαγγελιστής Λουκάς μας πληροφορεί ότι κατά την όγδοη ημέρα από τη γέννηση του Τιμίου Προδρόμου προκλήθηκε μια αναστάτωση ως προς το όνομα που θα δίνονταν. Υπήρχε η εβραϊκή συνήθεια τα πρωτότοκα αγόρια να λαμβάνουν το όνομα του πατέρα τους. Όμως στην περίπτωση του Προδρόμου ανατράπηκε το έθος. Αφενός η μητέρα του Ελισάβετ αντιτάχθηκε και διέτεινε να ονομαστεί “Ιωάννης”. Αφετέρου μόλις ζήτησαν να τοποθετηθεί και ο πατέρας του γραπτώς δια πινακιδίου, έγραψε κι ο ίδιος “Ιωάννης”. Εξάλλου ήταν από Θεού δοσμένο το όνομα αυτό στον Βαπτιστή του Κυρίου μας. Ακόμη και οι γονείς του μαρτύρησαν με τη συγκατάθεσή τους κάτι το τετελεσμένο.

Το συγκλονιστικό ήταν ότι με την τοποθέτηση του Ζαχαρία σχετικά με το όνομα, αμέσως λύθηκε η τιμωρία της αφωνίας του. Θα σημειώσει χαρακτηριστικά ο ιερός ευαγγελιστής Λουκάς: “ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα

αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν”(Λουκ. α',64). Επιτελούνται δύο ξεχωριστά θαύματα με τη γέννηση του Τιμίου Προδρόμου. Από τη μία πλευρά είναι η γέννησή του από δυο προχωρημένους σε ηλικία γονείς. Αντιμετώπιζαν για πολλά χρόνια τον ονειδισμό της ατεκνίας, ενώ η Ελισάβετ την στειρότητα. Κι όμως μετά από αλληπάλληλες προσευχές και δεήσεις το υπερφυσικό γεγονός γίνεται πραγματικότητα. Από την άλλη πλευρά είναι το θαύμα της λύσης της αφωνίας του ιερέως Ζαχαρία. Μόλις έγινε η ονοματοδοσία του υιού του, αμέσως ξεκίνησε δια στόματος να δοξολογεί τον Θεό για την ευεργεσία Του προς το πρόσωπό του.

Το γεγονός της αλαλίας του Ζαχαρία προβληματίζει, αλλά και ελέγχει τον κάθε χριστιανό. Η σιωπή στην πνευματική ζωή δεν είναι μια ανενεργός στάση ή μια παθητική πράξη. Πολλές φορές μέσα στην ησυχία επιτυγχάνεται η αυτογνωσία, η αυτομεμψία και η περισσότερη μετοχή μας στη θεία ζωή. Ατράνταχτο παράδειγμα “σιωπής” είναι η Κυρία Θεοτόκος. Ελάχιστες φορές μέσα στην επίγεια διαδρομή της την συλλαμβάνουμε να ομιλεί. Πρόκειται για την καθαρή, ταπεινή και σιωπηλή κόρη της Ναζαρέτ.

Αλλά και στους πολυάριθμους αγίους της Εκκλησίας καλλιεργείται η αρετή της σιωπής. Ιδιαίτερος στη ζωή των οσίων και των ασκητών εντοπίζεται η σιωπή ως μια μορφή άσκησης έναντι της ανούσιας πολυλογίας. Θα τονίσει ο άγιος Σεραφείμ του Σάρωφ: “Απόκτησε την εσωτερική σου γαλήνη και χιλιάδες ανθρώπων θα σωθούν γύρω σου χωρίς εσύ να το ξέρεις.” Δικαιολογημένα η σιωπή κατά τους Νηπτικούς Πατέρες θεωρείται ως “η μητέρα των αρετών”, καθότι είναι ο φύλακας του νου και της καρδιάς από κάθε αμαρτία. Θα γράψει ο όσιος Ιωάννης της Κλίμακος: “ο φίλος της σιωπής προσεγγίζει τον Θεό.” Άρα δεν είναι παρά μια θεομίμητη αρετή.

Αν και ζούμε σε μια πολύβουη εποχή, όπου παντού κυριαρχεί ο καταϊγισμός των πληροφοριών και κατ' επέκταση των ομιλιών(διαδίκτυο, τηλεόραση, ραδιόφωνο κλπ) έχουμε χρέος να μαθητεύσουμε στη μεγάλη αρετή της σιωπής. Να μάθουμε να σωπαίνουμε στη μεγάλη χαρά και να την αποδίδουμε στο Θεό. Να μάθουμε να σωπαίνουμε στον πόνο, πόσο μάλλον στον πόνο του αδελφού μας και να τον αντιμετωπίζουμε προσευχητικά. Να μάθουμε να σωπαίνουμε στις οποιεσδήποτε θλίψεις και δοκιμασίες και να μην αντιδρούμε, αλλά να τις δεχόμαστε ως δωρεές του Θεού στη ζωή μας. Ο άγιος Νείλος ο ασκητής έλεγε: “Λίγα κανείς να λέει και πολλά να κατανοεί. Μ' ένα ποτήρι νερό, μ' ένα δίλεπτο και μ' ένα “Κύριε ελέησον” μπορεί να σωθεί ο άνθρωπος.” Γι' αυτό και οι Πατέρες της Εκκλησίας τονίζουν διαρκώς την αναγκαιότητα της “εύλαλης σιωπής”, αυτής που ομιλεί μόνο με πνευματικά έργα αρεστά στον Παντοκράτορα Κύριο.

Μακάρι να συνειδητοποιήσουμε αυτό που έλεγε ένας σοφός: “Ο Θεός μας έδωσε

δυο αυτιά κι ένα στόμα, περισσότερο ν' ακούμε και λιγότερο να μιλάμε." Γένοιτο!